

G. JATKONIS

DĖL KO KEIČIAME SĄVOKAS

Nenorėčiau diskusijoje tapti tuo jos dalyviu, kuris išsaudo apkabą argumentų „už ir prieš“ ir pasitraukia, užleisdamas vietą kitam „šauliui“. Nenorėčiau, nes manau, jog „religinė dorovė“, rašoma su kabutėmis ar be jų, dar turi kiek ilgiau pasivartyti daugiaspekčio ateistinio tyrimo centrifugoje, kad pakankamai pademonstruotų savo gajumą tiek mokslinėje, tiek ir kasdienėje praktikoje.

Nuomonių kategoriskumas geras tuo, kad leidžia aiškiau įsivaizduoti kiekvienos pozicijos stipriąsias ir silpnąsias puses, bet vargu ar jis esti tikriausias kelias į mokslinę tiesą ar konvenciją.

Manyčiau, jog ir problemos „keisti ar palikti“ religinės dorovės sąvoką tikroji prasmė — interpretuoti ateistinės teorijos ribose gausią sociologinę, psichologinę, istorinę, etnografinę ar kitokią konkrečią religijos ir dorovės sąveikos medžiagą.

Mano nuomone, bent kol kas derėtų pratęsti senojo tradicinio *religinės dorovės* termino galiojimo mandatą. Argumentacija prieš šią sąvoką nėra įgijusi strateginio pranašumo „tradicionalistų“ atžvilgiu. Jie, matyt, sunkiai įveiks oponentų argumentacijos racionaliąsias vietas, tad vertingiausiu diskusijos rezultatu laikytinos ne jos išvados, o argumentinė dalis.

Keisti plačiai vartojamą sąvoką kita — gal formalia loginė prasme ir griežčiau išreikštą — gana pavojingas dalykas, ypač jei toks keitimas nėra gyvybiškai būtinas. Juk nesunku rasti priekaištų tokioms mokslinio ateizmo sąvokoms, kaip „mokslinė-ateistinė pasaulėžiūra“, „ateistinis humanizmas“, nurodant, jog tėra viena mokslinė-materialistinė pasaulėžiūra, viena marksistinė humanizmo samprata. Užsimoję „tikslinti“ ir kitas ateizmo sąvokas jų išraiškos preciziškumo aspektu, galima visiškai sunarplioti ir šiaip dar nenusistovėjusį mokslinio ateizmo kategorinį aparatą.

Dėl to manyčiau, kad nūdienos mokslinio ateizmo savižinos situacijoje vaisingiausias kelias į aiškumą — tikslinti religinės dorovės sąvokos turinį, o ne jos formalią išraišką.